

Proslava rođendana djece predškolske dobi

Šimunić, Karla

Undergraduate thesis / Završni rad

2019

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:382200>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-07-23**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ**

**KARLA ŠIMUNIĆ
ZAVRŠNI RAD**

**PROSLAVA ROĐENDANA DJECE
PREDŠKOLSKE DOBI**

Zagreb, rujan 2019.

**SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
ČAKOVEC**

ZAVRŠNI RAD

Ime i prezime pristupnika: Karla Šimunić

TEMA ZAVRŠNOG RADA: Proslava rođendana djece predškolske dobi

Mentor: Ljubimka Hajdin, viši predavač

Sumentor: Biserka Petrović Sočo

Zagreb, rujan 2019.

Sadržaj

SAŽETAK	A
SUMMARY	B
1. Uvod.....	1
2. Određenje pojmova socijalni razvoj i socijalna inteligencija djece predškolske dobi	2
2. 1. Određenje pojma socijalni razvoj	2
2. 2. Socijalna inteligencija djece predškolske dobi	4
2.3. Značenje proslave rođendana za dijete	5
2.3.1. Značenje i elementi proslava.....	5
2.3.2. Proslava rođendana – razvoj socijalne inteligencije	5
3. Određenje pojma emocionalni razvoj i emocionalna inteligencija	7
3.1. Emocionalni razvoj djeteta u obitelji	7
3.2. Emocionalna inteligencija.....	8
3.3. Rođendanska proslava – mjesto dobrih emocija.....	9
4. Određenje pojma kognitivni razvoj djece	11
4.1. Zakonitosti kognitivnog razvoja predškolske djece.....	11
4.2. Aktivnosti za poticanje kognitivnog razvoja na proslavi rođendana	12
5. Igra kao pretpostavka emocionalnog i socijalnog razvoja djeteta.....	14
5.1. Važnost igre za razvoj djeteta	14
5.2. Igra kao glavna aktivnost proslave rođendana	15
6. Razvoj pojma o sebi.....	17
6.1. Stvaranje pojma o sebi	17
6.2. Samovrednovanje i samoregulacija	18
6.3. Važnost proslave rođendana u razvoju samokontrole i samodefiniranju.....	19
7. Razvoj prijateljskih odnosa.....	21
7. 1. Pojam i poimanje prijateljstva.....	21
7.2. Biranje prijatelja i stvaranje odnosa.....	22
7.3. Proslava rođendana kao prosocijalno ponašanje.....	23
8. Zaključak.....	24
Popis literature	26
Popis slika i tablica	27
Izjava o samostalnoj izradi rada.....	28

SAŽETAK

Proslava rođendana važan je trenutak u životu svake osobe, a osobito je značajna u životu djece predškolske dobi budući da utječe na razvoj djeteta na područjima socijalnog razvoja, emocionalnog razvoja i kognitivnog razvoja. U ovome radu zbog toga su istaknuta različita područja koja se razvijaju za vrijeme proslave rođendana: socijalno, emocionalno i kognitivno. Istaknut je utjecaj igre na razvoj djeteta te je igra promatrana kao najvažnija aktivnost za vrijeme proslave rođendana djeteta predškolske dobi. Proslava rođendana djetetu također pomaže u razvoju pojma o sebi, stvaranju pozitivne slike o sebi i usvajanju adekvatnih načina ponašanja. Osim toga, za vrijeme proslave rođendana dijete uči prosocijalno ponašanje te produbljuje prijateljstva. Svako područje koje se razvija za vrijeme proslave rođendana oprimjereno je aktivnostima prisutnima na proslavi rođendana. Rođendan je jedan od najvažnijih godišnjih događaja u životu svakoga djeteta te mu je stoga potrebno pridati pažnju koju zaslužuje.

Ključne riječi: proslava rođendana, djeca predškolske dobi, emocionalni razvoj, socijalni razvoj, kognitivni razvoj

SUMMARY

Birthday celebrations are an important moment in every person's life and they are especially significant in the lives of preschool children as they affect the child's development in the areas of social development, emotional development and cognitive development. This paper includes the different areas that develop during the birthday celebration: social, emotional and cognitive. the impact of the game is highlighted. The game is viewed as the most important activity during the preschooler's birthday celebration. Celebrating a child's birthday also helps them develop a self-concept, create a positive self-image and adopt appropriate behaviors.

In addition, during the birthday celebration, the child learns prosocial behavior and deepens friendships. Each area that develops during the birthday celebration is exemplified by the activities present at the birthday celebration. Birthday is one of the most important annual events in the life of every child and therefore needs to be given the attention it deserves.

Key words: birthday celebration, preschool children, emotional development, social development, social development, cognitive developm

1. Uvod

Proslava rođendana predstavlja važan događaj u životu svakoga pojedinca, a uzbuđenje oko proslave rođendana ne prestaje s povećavanjem broja svijeća na rođendanskoj torti. Djeca se osobito raduju proslavi vlastitog rođendana, iščekuju ga i o njemu govore danima prije i danima poslije, nakon same proslave. No ipak, o proslavi rođendana nedostaje stručne literature.

Proslava rođendana djece predškolske dobi neistražena je tema o kojoj ne postoji gotovo nikakva literatura te je tema zahtijevala detaljno proučavanje literature o razvoju djeteta uz kombiniranje znanja usvojenih za vrijeme studija. Pisanje rada temeljilo se je na hipotezi: *Proslava rođendana utječe na razvoj djece predškolske dobi*. Nakon toga je sagledano na koja područja razvoja proslava rođendana ponajviše utječe. U ovome radu detaljno je proučen razvoj djeteta na različitim područjima; na području socijalnog razvoja, emocionalnog razvoja, kognitivnog razvoja te razvoja uz pomoć igre, razvoj pojma o sebi i razvoj prijateljskih odnosa.

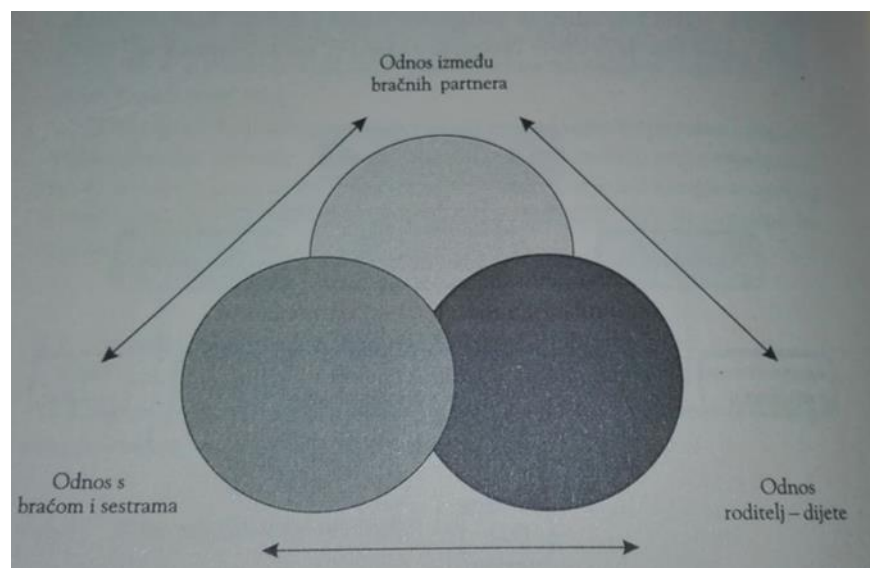
Cilj rada je dokazati da proslava rođendana utječe na razvoj kod djeteta predškolske dobi i to na različita područja razvoja. Sekundarni cilj je oprimjeriti svako područje razvoja jednom aktivnošću koja doprinosi razvoju upravo tog područja.

Rad je podijeljen na osam glavnih poglavlja. Prvo poglavlje je Uvod te se u njemu razmatraju razlozi pisanja rada, hipoteze, objašnjavaju se ciljevi i navodi se sadržaj rada. Drugo poglavlje govori o razvoju socijalnih kompetencija kod predškolaca, uz poseban osvrt na doprinos proslave rođendana socijalnom razvoju. Treće poglavlje promatra osnovne pretpostavke emocionalnog razvoja i utjecaj proslave rođendana na emocionalni razvoj. Četvrto poglavlje govori o važnosti proslave rođendana za kognitivni razvoj djeteta. Peto poglavlje bavi se igrom. Igra je sastavnica svake proslave rođendana te je stoga neizmjerljivo važno razmotriti važnost igre za razvoj djeteta. Šesto poglavlje objašnjava kako djeca razvijaju pojam o sebi te koja je uloga proslave rođendana u tome. Sedmo poglavlje ističe da proslava rođendana pomaže djeci predškolske dobi u ostvarivanju prijateljskih odnosa. Osmo poglavlje je Zaključak ovoga rada.

2. Određenje pojmova socijalni razvoj i socijalna inteligencija djece predškolske dobi

2. 1. Određenje pojma socijalni razvoj

U ranom predškolskom razdoblju djetetovog života, socijalni svijet, tj. socijalno okruženje djeteta čini obitelj. To je razdoblje od prve do treće godine života. Primarni odnos djeteta razvija s majkom, a o kvaliteti interakcije s majkom i kvaliteti privrženosti ovisi zdrav socijalni razvoj djeteta. Otac također ima važnu ulogu u razvijanju djeteta. Snažna privrženost roditelja i djeteta snažno se razvija između šestog i sedmog mjeseca djetetovog života. Osim odnosa djeteta i roditelja, djetetov socijalni razvoj uvjetuju i međusobni odnosi ostalih članova obitelji. (Klarin, 2006.) Na slici 1. prikazani su odnosi djeteta, roditelja i ostalih članova obitelji.

Slika 1. Odnosi koji utječu na socijalni razvoj djeteta

Izvor: Klarin, M. (2006.), Razvoj djece u socijalnom kontekstu, Naklada SLAP, Jastrebarsko, str. 106.

Kao što je vidljivo na slici 1., različiti odnosi uvjetuju socijalni razvoj djeteta – odnosi između majke i oca, odnosno bračnih partnera, odnos s braćom i sestrama te odnos roditelja i djeteta.

Budući da u ovome razvojnem razdoblju dijete razvija privrženost, prva iskustva odnosa s roditeljima, a naročito iskustvo odnosa s majkom uvjetuju sve kasnije socijalne odnose u životu.

Razlikuju se četiri faze privrženosti djeteta:

1. Prva faza naziva se fazom nediskriminativnih socijalnih reakcija. Ova faza traje od rođenja djeteta pa sve do drugog mjeseca života.
2. Druga faza naziva se fazom diskriminativnih socijalnih reakcija. Ova faza traje od drugog mjeseca do sedmog mjeseca djetetovog života i u njoj je dijete zainteresirano za primarnog skrbnika (najčešće roditelja) pa su njegove reakcije usmjerene prema majci i drugim poznatim osobama.
3. Treća faza naziva se fazom usmjerene privrženosti. Ova faza traje do kraja druge godine djetetovog života i u njoj je potrebno održavati afektivnu vezu s primarnim skrbnikom, a u skladu s emocionalnim i fizičkim razvojem djeteta.
4. Četvrta faza traje od druge godine života djeteta na dalje, a u toj fazi dijete razvija interakcije s osobama iz svoje okoline te uči prepoznati potrebe odraslih osoba iz svoje okoline. (Brajša-Žganec, 2003.)

U ovome razvojnem razdoblju, socijalne interakcije su asimetrične što znači da odrasla osoba zna komunicirati bolje nego dijete, ali ovo razdoblje je odlučujuće za kasniji razvoj socijalnih odnosa. Znanstvenici su istaknuli nekoliko smjernica koje je potrebno usvojiti ako se želi potaknuti socioemocionalan razvoj djeteta:

1. Roditelji trebaju razvijati sigurno privrženost s djetetom te mu pritom pružati toplinu i potporu.
2. Oba roditelja trebaju biti uključena u brigu za dijete.
3. Roditelji trebaju pažljivo odabrati odgovarajuću ustanovu ili osobu koja će se brinuti za dijete (jaslice).
4. Važno je pokušati shvatiti temperament djeteta.
5. Roditelji trebaju poznavati zakonitosti razvoja djeteta.
6. Roditelji se moraju prilagođavati djetetovim razvojnim promjenama.
7. Na razvoj djeteta velik utjecaj ima fizičko i mentalno zdravlje roditelja. (Klarin, 2006.)

Roditelji koji se pridržavaju ovih smjernica na dobrom su putu da odgoje dijete s razvijenim socijalnim vještinama koje će kasnije odrasti u osobu spremnu na participaciju u društvu i društvenom životu.

2. 2. Socijalna inteligencija djece predškolske dobi

U predškolskom razdoblju, obitelj je postigla ustaljenu dinamiku te je ujednačen stil roditeljskog odgoja. Roditelji imaju vrlo važnu zadaću – moraju se naučiti ponašati u skladu s potrebama djeteta. U ovome razdoblju do izražaja dolaze kompleksnost djetetovog ponašanja, djetetov temperament, promjenjivost djetetovih emocija i druge važne karakteristike djeteta na socijalnom planu. (Klarin, 2006.)

U ovome razdoblju pojavljuju se prve prave socijalne interakcije djeteta koje se manifestiraju kroz igranje s vršnjacima. Odnose u kojima sudjeluju djeca približno slične dobi nazivamo simetričnim odnosima. Dječja igra u ovome razvojnom razdoblju ne funkcionira na principu suradnje, nego se događa paralelno budući da se djeca još nalaze u razdoblju centriranosti i egocentričnosti, prema Piagetovoj teoriji. “Dijete još nije spremno na suradnju i dijeljenje, nije spremno za uzajamnu interakciju, upravo zbog egocentričnosti.” (Klarin, 2006., str. 108.)

Roditelji koji žele osnažiti socijalni razvoj svojega djeteta, trebali bi odabrati autoritativno roditeljstvo. Autoritativan stil roditeljstva je najbolji stil roditeljstva budući da dugoročno ima najbolje posljedice za razvoj djeteta. On uključuje nadzor djeteta, ali i toplinu. U njemu postoje jasno, precizno i dosljedno definirana pravila, ali roditelji inzistiraju na pokazivanju pozitivnih emocija kao što su privrženost, toplina i ljubav. (Klarin, 2006.)

Roditelji trebaju poticati interakcije djeteta s vršnjacima, organizirati aktivnosti u kojima će doći do takvih interakcija i općenito se toplo odnositi prema socijalnim interakcijama svojega djeteta. Potrebno je ograničiti korištenje tehnologije, gledanje televizije i korištenje internetom kako bi dijete razvilo zadovoljavajuće navike socijalizacije s drugim ljudima. (Klarin, 2006.)

Jedna od odličnih aktivnosti na kojima se djeca mogu socijalizirati i sudjelovati u različitim aktivnostima s vršnjacima i djecom različite dobi su proslave rođendana, neovisno o tome je li dijete slavljnik ili uzvanik na rođendanskoj proslavi.

2.3. Značenje proslave rođendana za dijete

2.3.1. Značenje i elementi proslava

Ljudi kroz svoj životni vijek žele slaviti blagdane i obilježavati ih jer to njihovom životnom vijeku daje smisao. Svečana dimenzija različitih blagdana pokazuje sposobnost pamćenja i veličanja čovjekove egzistencije. Slavlje je čin u kojem se objedinjuje zajednica te se simbolički povezuju prošlost, sadašnjost i budućnost. Proslave su važne zato što objedinjuje sljedeće važne elemente koji su obilježja svake proslave:

- a) vrijeme i cikličko protjecanje vremena, prekida se kontinuitet vremena te se obilježavaju važni dani u kalendaru kroz godinu
- b) mjesto na kojemu se održava proslava, pripreme, ukrasi specifični za tu proslavu, važni predmeti
- c) obredi, pravila, rituali koji se vežu za proslavu
- d) priče, plesovi, pjesme i druge aktivnosti koje se povezuju s proslavom
- e) značenje koje se pridaje proslavi
- f) hrana koja se jede na proslavi
- g) odjeća i druge posebnosti vezane za proslavu. (Močinić, Crnčić-Brajković, Peroša, 2010.)

Dakle, proslave su važne zato što sadrže tri posebne dimenzije; predstavljaju diskontinuitet u svakodnevnim aktivnostima, dopuštaju zajedničku gozbu u društvu najbližih osoba te njeguju preobilje. Slavlje je zapravo prekidanje rutine, izlazak iz svakodnevice koji uključuje zajednicu i omogućuje blagostanje. Događa se ciklično, kroz određeno vrijeme, a pomaže u prisjećanju na trenutke utemeljenja. (Močinić, Crnčić-Brajković, Peroša, 2010.)

2.3.2. Proslava rođendana – razvoj socijalne inteligencije

Suvremeno društvo je konzumerističko društvo u kojemu se njeguje ideja da je sve moguće kupiti te se blagdani povezuju s potrošačkim navikama, odnosno kupovinom određenih predmeta i usluga. Zbog toga je potrebno djetetu priuštiti iskustva doživljaja obilježavanja blagdana i obiteljskih svečanosti kao npr. rođendana kako bi iskustveno

doživjeli radost i njihovu važnost. Dijete je potrebno usmjeravati prema činjenici da je slavlje jedan poseban trenutak koji se ne događa svakodnevno. Svi sadržaji vezani za proslavu rođendana moraju se prikazati na umjeren način kako dijete ne bi počelo banalizirati slavlja. (Močinić, Crnčić-Brajković, Peroša, 2010.) Zbog toga je nužno razviti kod djeteta stav da je proslava rođendana važna zato što omogućuje: “podijeliti trenutke radosti s drugom djecom i odraslima”. (Močinić, Crnčić-Brajković, Peroša, 2010., str. 5.)

Rođendanska proslava za dijete je važna i zato što predstavlja mogućnost razvijanja socijalnih vještina i socijalne inteligencije. Najvažniji izvor socijalizacije za djecu do polaska u školu predstavljaju njihovi roditelji. Roditelji utječu na socijalnu kompetenciju djeteta svojim reakcijama. (Brajša-Žganec, 2003.) Također, u najranijoj dobi, proslavi rođendana djeteta najveću važnost daju roditelji. Roditelji organiziraju rođendansku zabavu za dijete, pomažu mu u rezanju torte, prvi mu čestitaju rođendan, daruju ga i općenito se trude razviti pozitivne emocije kod djeteta i pokazati mu da je rođendan poseban dan. Dijete na rođendanskoj proslavi produbljuje svoj odnos s roditeljima, što je posebice važno za fazu usmjerene privrženosti u kojoj roditelji omogućuju djetetu održavanje zadovoljavajuće emocionalne veze s njima. Djeca mlađe dobi, na rođendanskim se proslavama prvenstveno posvećuju socijalizaciji s roditeljima i drugim članovima obitelji, braćom i sestrama i nekim drugim bliskim osobama. Kod djece predškolske dobi, rođendan je aktivnost u kojoj se dijete druži s vršnjacima ili djecom različite dobi. Proslava rođendana je sama po sebi društveni događaj čija je osnova druženje. Na proslavi rođendana, neovisno slavi li dijete vlastiti rođendan ili je uzvanik na rođendanu drugoga djeteta, dijete usvaja osnovne društvene norme ponašanja na društvenim događajima. Primjerice, dijete na proslavi rođendana mora sjediti za stolom kada sva druga djeca sjede. Isto tako, dijete uči čestitati rođendan ili primati čestitke, uručivati darove ili ih primati, pozdravljati na dolasku i odlasku, igra se kada se sva druga djeca igraju i slično. Sve ove male, naizgled beznačajne aktivnosti vezane za proslavu rođendana omogućuju djetetu razvoj socijalnih vještina i kasnije sudjelovanje u društvu.

3. Određenje pojma emocionalni razvoj i emocionalna inteligencija

3.1. Emocionalni razvoj djeteta u obitelji

U prethodnom poglavlju objašnjeno je da su roditelji prvi izvor socijalizacijskih procesa za dijete te da oni sudjeluju u stvaranju zdravih društvenih veza djeteta s vršnjacima. Osnove za zdrave socijalne odnose stvaraju se od najranijeg djetinjstva pa je osobito važno da roditelji osvijeste svoju važnu i vrijednu ulogu. Isto tako, roditelji sudjeluju i u emocionalnom razvoju djeteta.

Roditelji kroz proces socijalizacije s djecom sudjeluju u različitim aktivnostima od kojih neke izazivaju intenzivne emocionalne reakcije. Zadatak roditelja je direktno ili indirektno utjecati na emocionalno ponašanje djeteta. Direktni utjecaj ogleda se u davanju uputa i uvježbavanju primjerenog izražavanja emocija. Indirektni utjecaj odnosi se na dječje promatranje roditeljskog izražavanja emocija. (Brajša-Žganec, 2003.)

“Roditelji svojim ponašanjem i reakcijama uče djecu kako i kada izražavati emocije, kako tumačiti tuđe emocionalno ponašanje te kako upravljati svojim emocijama da bi se mogli primjerenom ponašati.” (Brajša-Žganec, 2003., str. 31.)

Proslava rođendana djeteta omogućuje roditeljima da pokažu radost i ljubav koju imaju zbog toga što dijete postoji u obitelji – što se je rodilo u toj obitelji i što je dio te obitelji. Rođendan omogućuje dijeljenje posebnih iskustava i stvaranje sjećanja što povećava vezu i sigurnost između roditelja i djeteta, a roditelji i dijete koji imaju sigurnu, čvrstu vezu, omogućuju pozitivan utjecaj na djetetovo samopoštovanje, razvoj, ponašanje i emocije. Važno je uključiti braću i sestre u sve aktivnosti vezane za rođendansku proslavu. Uključivanje braće i sestara u planiranje i proslavu rođendana poboljšava cjelokupnu obiteljsku povezanost. Braća i sestre koji pomažu u planiranju i vođenju rođendanske proslave također imaju priliku izgraditi kreativnost i vještine vođenja.¹

Kroz proslavu rođendana roditelji poučavaju dijete kako slaviti i kako voljeti druge na poseban način. Rođendani su odlična prilika da se djecu nauči nesebičnoj ljubavi, ljubavi u kojoj se slavi poseban dan druge osobe. Kada roditelji pokažu da cijene obitelj, zajedništvo, ljubav i slične pozitivne vrijednosti, djeca će također nastojati

¹ <https://eu.citizen-times.com/story/life/family/2016/06/27/why-celebrate-birthdays/86043148/>
(Datum pristupanja: 10.8.2019.)

raditi na svojim odnosima s drugim ljudima. Braća i sestre djeteta koje slavi rođendan naučit će činiti nešto za drugu osobu, slaviti i raditi za druge, što će im pomoći da se razviju te da kasnije u životu mogu i sami zasnovati vlastite obitelji.²

Važno je spomenuti da na dječji razvoj pozitivno djeluju emocije kao što su privrženost, radost ili ljubav, a negativno negativne emocije straha, ljutnje ili ljubomore. Djecu treba učiti da kontroliraju svoje emocije, ali ne da ih u potpunosti potisnu. Emocije kod djece razlikuju se od emocija kod odraslih prema sljedećim karakteristikama:

- a) kratke su
 - b) intenzivne su
 - c) prolazne su
 - d) javljaju se u češćim intervalima
 - e) mogu se utvrditi na osnovi proučavanja ponašanja
 - f) mijenja im se jačina
 - g) u emocionalnom izražavanju događaju se promjene
 - h) kod djeteta se javlja snažna i konstantna potreba da voli i da bude voljeno.
- (Selimović, Karić, 2011.)

3.2. Emocionalna inteligencija

Emocionalna inteligencija počela se proučavati 90-ih godina prošloga stoljeća, a u globalnu popularizaciju ušla je 1995. godine kada je Goleman izdao knjigu koja se bavi emocionalnom inteligencijom. S obzirom na to da se emocionalna inteligencija, za razliku od nekih drugih vrsta inteligencija, može razviti, u literaturi se za pojam emocionalne inteligencije koriste još i nazivi emocionalni kvocijent, emocionalna pismenost, emocionalna kompetencija i drugi. (Munjas Samarin, Takšić, 2009.)

Postoje različite definicije emocionalne inteligencije. Emocionalna se inteligencija tako definira kao “sposobnost praćenja svojih i tuđih osjećanja i emocija te upotreba tih informacija u razmišljanju i ponašanju”. (Takšić, Mohorić, Munjas, 2006., 731.) S obzirom na to, emocionalna inteligencija ima strukturu koja se sastoji od:

- a) procjene i izražavanja emocija (vlastitih i tuđih)
- b) regulaciju emocija (vlastitih i tuđih)

² <https://eu.citizen-times.com/story/life/family/2016/06/27/why-celebrate-birthdays/86043148/>
(Datum pristupanja: 10.8.2019.)

c) korištenje emocija u adaptivne svrhe. (Takšić, Mohorić, Munjas, 2006.)

Emocionalna inteligencija uključuje “sposobnost brzog zapažanja procjene i izražavanja emocija; sposobnost uviđanja i generiranja osjećaja koji olakšavaju mišljenje”. (Takšić, Mohorić, Munjas, 2006., 731.)

U posljednjih petnaestak godina postoje različiti programi usmjereni razvijanju emocionalne inteligencije kod djece i mladih. Ponekad se na odgoj i obrazovanje za emocionalnost gleda sa skepticizmom, no uloga odgojitelja i učitelja je potaknuti djecu i mlade na razvoj adekvatnih emocija i konstantno učenje o emocijama, kako vlastitim, tako i emocijama drugih ljudi. (Munjas Samarin, Takšić, 2009.)

3.3. Rođendanska proslava – mjesto dobrih emocija

Za vrijeme ranog djetinjstva djeca počinju koristiti informacije o emocijama kako bi donosila odluke o tome kako će se ponašati. Primjerice, kada žele uzeti neku igračku, provjerit će emocionalni izraz drugih ljudi te će na temelju toga odlučiti smiju li uzeti tu igračku ili ne. (Salovey, Sluyter, 1999.) Na rođendanskoj proslavi u vrijeme ranog djetinjstva uz djecu su obično prisutni i roditelji pa tako mogu kontrolirati djetetovo ponašanje. Dijete treba usvojiti pravila ponašanja na rođendanu, a roditelji svojom reakcijom trebaju djetetu ukazati na to smije li ili ne smije učiniti određeni postupak. Primjerice, uočeno je da dijete slavljenik na rođendanskoj proslavi ponekad pokazuje neželjene oblike ponašanja – otima igračke drugoj djeci iz ruku ili im naređuje. Roditelji izrazom lica i pokazivanjem neodobravanja trebaju kontrolirati ponašanje djeteta, a nakon što dijete promijeni ponašanje, treba ga pohvaliti. Samo usmjeravanjem na kontrolu vlastitih ponašanja roditelji mogu razviti emocionalnu inteligenciju vlastitog djeteta.

Općenito, rođendanske proslave predškolske djece mjesto su na kojemu se razvijaju pozitivne emocije. Zato je potrebno uložiti malo vremena kako bi se svojoj djeci koja dolaze na rođendansku proslavu omogućio osjećaj radosti te kako bi se kod sve djece razvilo dobro raspoloženje. Djeca na rođendanske proslave obično dolaze dobro raspoložena jer znaju da ih očekuje igra i zabava. Problem se javlja kod povučenije i sramežljivije djece jer je tu djecu potrebno uvesti u zonu sigurnosti kako bi se osjećala prihvaćeno i opušteno te bi se osjećali sigurno što bi im omogućilo uživanje i radost tijekom proslave.

Zbog toga postoje različite igre namijenjene razvoju emocionalne inteligencije, a neke od tih igara mogu se igrati i na proslavama rođendana. Pantomima osjećaja je igra u kojoj se izrade kartice na kojima su prikazane različite emocije. Dijete treba izvući karticu i bez riječi odglumiti emociju prikazanu na kartici. Druga djeca natječu se tko će prije prepoznati odglumljenu emociju, a dijete koje prepozna emociju dobiva tu karticu. Pobjednik igre je dijete koje prepozna najviše odglumljenih emocija. Moguće je kupiti i neki materijal za modeliranje (glinu, plastelin) u kojemu će djeca modelirati svoje osjećaje na rođendanskoj proslavi.³ Pri tome je važno napomenuti da je djeci istovremeno ponuđeno više vrsta igara, kako bi se mogli sami organizirati u sudjelovanje u igri koja im pruža zadovoljstvo kao i osjećaj zajedništva.

³ <http://www.roda.hr/portal/djeca/zdravo-odrastanje/igre-koje-pomazu-razviti-djetetovu-emocionalnu-inteligenciju.html?fbclid=IwAR0eudz4Tc2DZj5fqhkZZLGhICRoWWtvJg916eNYxbQzkc9VoANvddPrb04>
(Datum pristupanja: 5.9.2019.)

4. Određenje pojma kognitivni razvoj djece

4.1. Zakonitosti kognitivnog razvoja predškolske djece

Djeca predškolske dobi nalaze se u predoperacijskom razdoblju koje traje otprilike od druge do šeste godine djetetovog života. Piaget definira dobne norme, međutim neka djeca ne spadaju u ove dobne granice zato što se razvijaju brže ili sporije od prosjeka. U predoperacijskom razdoblju javlja se simbolička funkcija. Simbolička funkcija definira se kao “sposobnost upotrebe jedne stvari za predočavanje nečeg drugog, to jest upotreba jedne stvari kao simbola za nešto drugo.” (Vasta, Haith, Miller, 2005., str. 270.)

Piaget smatra da postoji pet vrsta ponašanja koje se javljaju u predoperacijskom razdoblju, a koja nisu vidljiva u ranijoj dobi, a to su:

1. Unutrašnje rješavanje problema
2. Sposobnost baratanja nevidljivim premještanjem predmeta
3. Govorenje o predmetima u njihovoj odsutnosti
4. Neizravno oponašanje
5. Simbolička igra (Vasta, Haith, Miller, 2005.)

Djeca moraju dostići svih pet obilježja kako bi mogla napredovati te je nužno konstantno poticati njihov razvoj. Jedan od načina da se potiče dječji kognitivni razvoj je i kroz uvođenje konstantnih, ponavljajućih aktivnosti i kroz stvaranje rutine.

Rođendani zapravo predstavljaju konstantan događaj u životu djece, oni su uvijek u kontinuitetu i događaju se svake godine. Iako dijete ne razumije što znači jedna godina, ono razumije da će nakon određenog vremena opet slaviti rođendan. Proslava djetetovog rođendana svake godine pomaže djeci da razumiju proces odrastanja i pomaže im da shvate što svaka dob znači i kakav je njezin razvojni značaj. Rođendan predstavlja fokus na pojedinačno dijete taj dan i fokus na djetetovo novo doba i razvojni ciklus.⁴ Dakle, rođendani su dobar način da dijete počinje shvaćati vlastiti proces odrastanja. Primjerice, dijete koje ima pet godina može objasniti da je na rođendanu koje je slavilo prije bilo mlade: “za treći rođendan bio sam mali”.

⁴ <https://eu.citizen-times.com/story/life/family/2016/06/27/why-celebrate-birthdays/86043148/>
(Datum pristupanja: 10.8.2019.)

Također, rođendani potiču razvijanje radoznalosti, a radoznalost je nužna za kognitivni razvoj djece. “Radoznalost je osnovni pokretač spoznajne aktivnosti.” (Selimović, Karić, 2011., str. 153.) Budući da radoznalost omogućuje da dijete brže i lakše nauči i stekne određena znanja, potrebno ju je poticati različitim aktivnostima. Rođendani su odlična prilika za poticanje radoznalosti kroz različite aktivnosti.

4.2. Aktivnosti za poticanje kognitivnog razvoja na proslavi rođendana

Za uspješan kognitivni razvoj, djetetu je potrebno nuditi različite ciljane aktivnosti. U predškolskom razdoblju, odnosno u predoperacijskom razdoblju, djeca bi trebala usvojiti simboličku igru. Simbolička igra je igra u kojoj se djeca pretvaraju da je jedna stvar neka druga stvar. Simboličku igru moguće je poticati na proslavi rođendana. Zamišljaju igru s predmetom koji u stvarnosti nemaju, zamišljaju prosto npr. dvorca ili spilje, te se organiziraju i uživljavaju u zamišljenje likove ili uloge različitih zanimanja.

Također je moguće poticati i kreativno izražavanje djece. Primjerice, moguće je kupiti drvene štapiće (kao za sladoled) i pripremiti tempere, kistove, kolaž, škare i slične kreativne materijale. Djecu je potrebno poticati da naprave svoju najdražu životinju, svojeg najdražeg lika iz crtića, svoju najdražu igračku i sl. Nakon toga, djecu treba poticati na igru s novoizrađenim igračkama. Umjesto ovakvog kreativnog izražavanja, djeci se mogu dati različiti oblici i može ih se pustiti da se sami igraju različitih igara. Potrebno je izbjegavati gotove igračke i igre.

Kod predškolaca, na dječjim rođendanima moguće je osmisliti niz različitih aktivnosti kojima se potiče radoznalost, a time se djecu usmjerava na učenje kroz njima prirodnu aktivnost - igru. Ako je rođendansku proslavu moguće organizirati u vrtu ili negdje drugdje u ograđenom vanjskom prostoru, djeci se mogu isprintati male karte sa slikovnim uputama pa mogu tražiti skriveno blago. Također, moguće je organizirati igre tipa “Pokvareni telefon” u kojima djeca moraju ponavljati riječi jedno za drugim čime se direktno razvija sposobnost pamćenja i ponavljanja informacija ili igru pantomime po pravilima “Pokvarenog telefona”.

Na dječjim rođendanima mogu se poticati i više kognitivne aktivnosti – aktivnosti čitanja i pisanja. Više kognitivne aktivnosti traže svijest o smjerovima pa ovise o stabilnosti ravnoteže. Djeca vole aktivnosti koje prirodno, bez dodatnog poticanja na

te aktivnosti, usmjeravaju stabilnost ravnoteže. To su aktivnosti igre na vrtuljku, ljuljačkama, toboganu i slično. (Miošić-Stošić, Lončarić, 2012./2013.)

Djetetu je potrebno raznoliko senzorno okruženje kako bi moglo isprobavati i primati nove podražaje. Dijete treba poticati da samo, bez uputa, djeluje u takvome senzornom okruženju. Potrebno je njegovati osjetilnu vezu djeteta sa svijetom oko sebe, a kroz isprobavanje stvarnosti dijete se priprema za više intelektualne procese. (Miošić-Stošić, Lončarić, 2012./2013.)

Rođendanske proslave mogu sadržavati različite materijale i sredstva kojima se potiče primanje senzornih podražaja. To mogu biti već spomenuta sredstva kao što su vrtuljci i igračke, ali mogu biti i predmeti izrađeni od različitih materijala koji se onda mogu koristiti u igri.

5. Igra kao pretpostavka emocionalnog i socijalnog razvoja djeteta

5.1. Važnost igre za razvoj djeteta

Igra je aktivnost koja se javlja u djetinjstvu te je svojstvena razdoblju djetinjstva. Sve igre koje se javljaju u djetinjstvu, mogu se razvrstati u tri velike skupine:

- a) funkcionalne igre
- b) simboličke igre
- c) igre s pravilima. (Duran, 2001.)

Funkcionalne igre su igre motoričkim, osjetnim ili perceptivnim funkcijama koje sazrijevaju u djetinjstvu. U ovim igrama dijete ispituje svoje funkcije i objekt. Simboličke igre su igre u kojima dijete daje novu ulogu nekome predmetu, odnosno pretvara se da je neki predmet nešto drugo ili se uživljava u neku ulogu. Igre s pravilima rijetko se javljaju u dobi od 4 do 7 godina, a to su igre u kojima prevladava natjecateljski duh. (Duran, 2001.)

Budući da je igra osobito važna za djetetov razvoj, svaki bi se roditelj trebao igrati sa svojim djetetom. Osnovni cilj roditeljske igre s djetetom za roditelja je upoznavanje vlastitog djeteta i njegovog ponašanja. Igra s djetetom za roditelje je ponekad vrlo težak zadatak zato što se trebaju igrati kao da su i sami djeca, a ne kao da su roditelji. Što se roditelj ranije krene igrati s djetetom kao da je i sam dijete, to će se ranije krenuti razvijati simbolička igra, a simbolička igra predstavlja temelj za uspostavljanje međuljudskih odnosa te za djetetovo učenje o sebi.⁵

Roditelji mogu utjecati na kvalitetu dječje igre ako strukturiraju uvjete u kojima će se djeca igrati. No roditelji nikako ne bi trebali upravljati dječjom igrom, nego bi samo trebali pružati potporu. Ako se želi adekvatno strukturirati dječja igra, trebalo bi se držati određenih strategija:

- a) Roditelji bi trebali precizno odrediti vrijeme u kojemu će se dijete igrati s drugom djecom. Prikladno je organizirati dječje igranje nekoliko puta na tjedan, a svako igranje trebalo bi trajati između 30 i 50 minuta.
- b) Roditelji bi trebali osigurati prikladan prostor u kojemu će se djeca igrati. Neprikladni prostori izazivaju neželjene reakcije. Primjerice, mali prostori potiču agresivnost zbog svoje skučenosti.

⁵ <https://gugalaga.com/vaznost-igre-u-odgoju-djece-9> (Datum pristupanja: 15.8.2019.)

c) Dijete ima različita iskustva u interakciji s roditeljima, a ta iskustva mogu poticati različite oblike igre.

d) Materijali za igranje trebaju biti pažljivo odabrani kako bi poticali razvoj djeteta. Primjerice, materijali kao što su odjeća i lutke mogu potaknuti socijalne interakcije, igre uloga i dramske igre. (Klarin, 2006.)

Igra je važna zato što “kroz igru dijete uči pravila ponašanja, uči različite socijalne uloge, uči se biti odrastao, uči rješavati sukobe, suočavati se s ograničenjima, uspoređuje se s drugima.” (Klarin, 2017., str. 32.) Igra je pogodna za razvoj svih oblika sposobnosti – kognitivnih i tjelesnih, za učenje o sebi i drugima. (Klarin, 2017.)

5.2. Igra kao glavna aktivnost proslave rođendana

Igra je glavno sredstvo koje se koristi na proslavi rođendana. Postoje igre koje su djeci drage i koje vrlo često igraju na proslavama rođendana. Proslave rođendana na kojima su angažirani animatori obično su strukturiranije nego proslave rođendanima na kojima na djecu “paze” roditelji. Danas su omiljene i tematske proslave rođendana. To su proslave rođendana na kojima je sve uređeno u određenom stilu (primjerice, proslava gusarskog rođendana) pa su i igre prilagođene tematici.

Djeca igru na proslavi rođendana mogu izabrati na dva načina:

1. Samostalno
2. Uz pomoć voditelja rođendana

Ako djeca samostalno odabiru igru, tada sama određuju pravila igre, vrstu sredstava koja će koristiti za vrijeme igre i sama odlučuju o trajanju i toku igre. Ako igru odabire voditelj rođendana (roditelj, animator, odgojitelj...), tada voditelj određuje pravila igre, trajanje igre i tok igre. Oba slučaja su dobra, ali je važno konstantno nadzirati dječju igru kako se ne bi javila neželjena ponašanja.

Odabir igara za proslavu rođendana ovisi o prostoru u kojemu će se rođendan odvijati. Najvažnije pitanje pritom je: Hoće li se proslava odvijati u zatvorenom ili otvorenom prostoru? Nakon odgovora na ovo pitanje, moguće je izabrati igre. Kod odabira igara, treba na umu imati da igra mora biti zabavna, sigurna te da mora uključivati sve sudionike. Zbog toga za proslavu dječjih rođendana nisu prigodne igre tipa Čovječe ne ljuti se, računalne igrice, slagalice i slično.

Primjer igre osobito pogodne za proslavu rođendana je igra “Noć – dan” u kojoj jedna osoba govori noć ili dan, a druga djeca izvode radnju. Preporučljivo je da u prvoj igri

slavljenik “vodi” igru izgovaranjem riječi noć i dan, a u svakoj idućoj igri nastavlja pobjednik prve igre. Isto tako, pogodna je igra “Romeo i Julija” u kojoj djeca u parovima moraju slušati glasovne upute i brzo reagirati.

Posebnu skupinu prikladnih igara čine sportske igre kao što su dodavanje loptom, male natjecateljske olimpijade s poligonima i slično koje su zabavne, jednostavne i uključuju svu djecu, a pomažu u razvoju različitih područja.

6. Razvoj pojma o sebi

6.1. Stvaranje pojma o sebi

Pojam o sebi obuhvaća odgovore na brojna pitanja kao što su: *Tko sam ja? Koje mišljenje imam o sebi? Kakav je moj život?* Robert Selman dao je najdetaljnije objašnjenje dječje svijesti o sebi. Proveo je brojne kliničke intervjue s djecom. Selmanov model dječje svijesti o sebi ima pet faza, kao što je prikazano u tablici.

Tablica 1. Faze modela dječje svijesti o sebi

Faze modela dječje svijesti o sebi		
Razina	Očekivano vrijeme javljanja	Obilježja
Razina 1	Dojenaštvo	Djeca su svjesna svojeg fizičkog postojanja, ali ne razumiju odvojeno psihološko postojanje. Npr. ne razlikuju fizičko ponašanje (plač), od emocije (tuge).
Razina 2	Rano djetinjstvo	Razlikuje psihološka stanja od ponašanja. Vjeruje da misli mogu upravljati akcijama. Uvjereno je da se osjećaji vide u vanjskome ponašanju. Npr. ako se netko smije, sretan je.
Razina 3	Srednje djetinjstvo	Javlja se spoznaja da se osjećaji mogu razlikovati od ponašanja i da se

		vlastito mišljenje može sakriti.
Razina 4	Predadolescencija	Javlja se uvjerenje da je “ja” stabilan dio ličnosti koji se može opaziti i vrednovati.
Razina 5	Adolescencija	Shvaćaju da se “ja” nikada ne može do kraja spoznati budući da su neki aspekti ličnosti na nesvjesnoj razini.

Izvor: izrada autorice prema Vasta, R., Haith M. M., Miller, S. A. (2005.), Dječja psihologija, Naklada SLAP, Jastrebarsko

Kao što je vidljivo iz ove tablice, dječje shvaćanje vlastitog “ja” mijenja se tijekom odrastanja. Znanje o sebi napreduje za vrijeme djetinjstva, a psiholozi još uvijek nisu sigurni javlja li se dijete s određenim znanjem o sebi ili svo znanje o sebi stječe za vrijeme odrastanja. Odrastanje pomaže djeci stvoriti sliku o sebi, odnosno spoznati tko su, ali im pomaže i u samovrednovanju.

6.2. Samovrednovanje i samoregulacija

Kada djeca stječu dojam o sebi, počinju vrednovati te informacije. “Uvjerenja koja djeca razviju o samima sebi nazivaju se samopoštovanjem ili sviješću o vlastitoj vrijednosti.” (Vasta, Haith, Miller, 2005., str. 499.) U samopoštovanje se ubrajaju dječje kognitivne prosudbe o vlastitim sposobnostima te njihove emocionalne reakcije na vlastita vrednovanja sebe. Kod djece mlađe od osam godina ne javlja se dobro razvijen osjećaj za vlastito samopoštovanje, ali već djeca vrtičke dobi mogu sudjelovati u procjenama kojima se mjeri samopoštovanje. (Vasta, Haith, Miller, 2005.)

Pojam o sebi sudjeluje u kontroli ponašanja kod djece, odnosno u samoregulaciji. Samoregulacija je jedan od najvažnijih segmenata ljudskog razvoja, a razvoj samokontrole jedno je od najvećih dostignuća svakoga djeteta. Samokontrola kod

djeteta ukazuje da dijete razumije zahtjeve svijeta oko sebe, razumije koja se ponašanja vežu za te zahtjeve te može vlastito ponašanje prilagoditi tim zahtjevima. Dijete koje je sposobno samoregulirati se ima kontrolu. U ranom djetinjstvu, većinu dječjeg ponašanja reguliraju naredbe i posljedice za izvršavanje ili neizvršavanje naredbi koje dolaze od roditelja ili drugih odraslih osoba. (Vasta, Haith, Miller, 2005.)

Djeca razvijaju voljna ponašanja oko druge godine života. Tada su sposobna izvoditi jednostavnije radnje kako bi postigla neku reakciju. Samokontrola se počinje razvijati u trećoj godini života, a djeca se tada počinju opirati tome da drugi sve rade umjesto njih te počinju izražavati želju da sama sudjeluju u radnjama. Postoje različite teorije koje prikazuju kako djeca izražavaju samokontrolu. (Vasta, Haith, Miller, 2005.)

6.3. Važnost proslave rođendana u razvoju samokontrole i samodefiniranju

Proslava rođendana predstavlja trenutak u kojemu dijete predškolske dobi mora pokazati visok stupanj samokontrole. Za istraživanje samokontrole kod djece koristila se tehnika odgađanja zadovoljenja. To je “eksperimentalni postupak za izučavanje dječje sposobnosti da odgode manju neposrednu nagradu kako bi kasnije dobila veću.” (Vasta, Haith, Miller, 2005., str. 514.) Dijete je pritom stavljeno situaciju u kojoj ima dvostruki izbor: dobivanje male nagrade odmah ili dobivanje veće nagrade kasnije.

Rođendan predškolskog djeteta obično sadrži zajednički obrok i konzumiranje torte. Slavljenik rođendana trenutak puhanja rođendanskih svjećica doživljava vrhuncem rođendanske zabave. Trenutak u kojemu se konzumira torta obično slijedi nakon zajedničkog obroka.

Na promatranim rođendanskim zabavama uočeno je da djeca ne žele sjediti i jesti zajednički obrok zato što su previše okupirana igrom – to je zajedničko obilježje svih dječjih obroka na rođendanskim proslavama. Međutim, djecu se na konzumiranje obroka potiče riječima: “Sada ćemo svi zajedno jesti, a tek kada svi pojedemo, onda ćemo se svi igrati.” Također, često se koriste riječi: “Idemo jesti pa ćemo onda rezati tortu.” Na ovaj način, skupinu djece potiče se na samoregulaciju budući da moraju izdržati određeno vrijeme za stolom da bi uslijedila nagrada.

Također, proslava rođendana je vrlo važna za samodefiniranje djeteta budući da dijete nauči da je *dan* njegov rođendan, da je ono slavljenik i da su svi došli slaviti njegov rođendan. Rođendani pomažu djetetu jasnije spoznati vlastito “ja” i definirati ga u odnosu prema ostalim sudionicima rođendanske proslave. Dijete slavljenik uočava da

je u važnijoj poziciji nego druga djeca budući da se danas slavi njegov dan. Druga djeca uočavaju da je slavljenik danas najvažniji. No isto tako, svako dijete će biti u poziciji slavljenika pa se ne osjeća ljubomora u vršnjačkoj skupini.

7. Razvoj prijateljskih odnosa

7. 1. Pojam i poimanje prijateljstva

Najvažniji odnos među vršnjacima je prijateljstvo. Dijete mnogo vremena provodi okruženo vršnjacima te je društvo vršnjaka vrlo važno za adekvatan razvoj djeteta. Rasuđivanje o prijateljstvu mijenja se s dobi, a djeca počinju razmišljati o pojmu prijateljstva otprilike u petoj godini života. (Vasta, Haith, Miller, 2005.) U sljedećoj tablici prikazano je kako djeca na različitim razvojnim stupnjevima razmišljaju o prijateljstvu.

Tablica 2. Shvaćanje prijateljstva ovisno o razvojnom stupnju

Shvaćanje prijateljstva ovisno o razvojnom stupnju		
Razvojni stupanj	Opis (s pozicije djeteta)	Uobičajene izjave
1. razina (od pete do sedme godine života)	Prijatelji su osobe s kojima se dijete druži, oni su dobri prema djetetu, dijete se voli igrati s njima. Prijateljstvo je privremeno, ono može lako nastati i lako prestanu.	“On mi je prijatelj jer se igra sa mnom i daje mi puno igračaka.”

Izvor: izrada autorice prema Vasta, R., Haith M. M., Miller, S. A. (2005.), Dječja psihologija, Naklada SLAP, Jastrebarsko

Kao što je vidljivo iz tablice, dijete predškolske dobi mijenja prijatelje, brzo sklapa prijateljstva te ih brzo prekida. Također, prijatelje bira prema tome kako se osjeća u igri s njima. Prijatelji su osobe koje se igraju s njime i to je jedini važan kriterij pri izboru prijatelja u ovoj dobi.

Prijateljstvo se od ostalih odnosa razlikuje zbog toga što je ono vrijeme koje se provodi u zajedničkoj aktivnosti, a prati ga zadovoljstvo. Osobine prijateljskog odnosa su i

samootkrivanje, povjeravanje tajni, odanost, intimnost i iskrenost. Važno je da se “odnos s prijateljima događa u atmosferi potpore, intimnosti i ugone. Veza s bliskom osobom iste dobi primarno je socijalno iskustvo u kojem dijete uči suočavati se s konfliktnim situacijama.” (Klarin, 2006., str. 63.)

7.2. Biranje prijatelja i stvaranje odnosa

Najvažniji kriterij prema kojemu djeca predškolske dobi biraju prijatelje je sličnost. Postoje različite vrste sličnosti. Prva sličnost prema kojoj djeca u ovome razdoblju biraju prijatelje je sličnost prema dobi. U odgojno-obrazovnim institucijama kakva je vrtić, djeca su okružena vršnjacima pa je logično da će im većina prijatelja biti iste dobi. No kada se dijete makne iz takve sredine, često sklapa prijateljstva i s osobama koje nisu iste dobi. Druga važna sličnost je sličnost prema spolu. Djeca predškolske dobi sklona su razvijati prijateljstvo s djecom istoga spola što traje za vrijeme cijelog djetinjstva. Posljednja sličnost je rasna sličnost. Djeca predškolske dobi sklona su birati prijatelje iste rase, što također traje za vrijeme cijelog djetinjstva. (Vasta, Haith, Miller, 2005.) Naravno, “jačanje te sklonosti ovisi o brojnim činiteljima, uključujući i stupanj integracije svih rasa u školski sustav i u susjedstvo.” (Vasta, Haith, Miller, 2005., str. 624.)

Djetetu je vrlo važno da postane prihvaćeno u grupi vršnjaka. Popularnost se zapravo promatra kroz prizmu odnosa grupe vršnjaka prema djetetu. Moguće je da je dijete prihvaćeno ili odbijeno. Dijete koje je prihvaćeno je dijete koje se sviđa vršnjacima i koje im je atraktivno, a dijete koje je odbijeno je dijete koje vršnjaci ne simpatiziraju i ne sviđa im se. (Klarin, 2006.) Dakle, prijateljstvo ima vrlo važnu ulogu u razvoju predškolskog djeteta. Dijete koje ima prijatelje osjeća se prihvaćeno i razvija se na emocionalnom, socijalnom i kognitivnom planu.

Prijateljstvo ima šest važnih funkcija:

1. Vrijeme provedeno u druženju
2. Stimulacija i zabava
3. Fizička je potpora
4. Potpora je samopoštovanju
5. Socijalnu komparaciju
6. Intimnost i emocionalnost (Klarin, 2006.)

7.3. Proslava rođendana kao prosocijalno ponašanje

Interakcija među djecom koja su prijatelji zasnovana je na zajedničkim interesima i uzajamnoj privlačnosti. Prijateljstvo donosi različite pozitivne posljedice na dijete: emocionalnu sigurnost, pozitivnu sliku o sebi, socijalnu kompetenciju, zadovoljenje potrebe za intimnošću, usvajanje prosocijalnog ponašanja te zadovoljstvo. (Klarin, 2006.)

Među djecom se potiče prosocijalno ponašanje. Prosocijalno ponašanje je društveno prihvatljivo ponašanje, ono ponašanje koje se smatra poželjnim i koje se potiče kod djece od najranije dobi. Primjerice, dijete koje se ponaša prosocijalno pomoći će prijatelju u nevolji, podijelit će svoje igračke i slatkiše i slično. (Vasta, Haith, Miller, 2005.)

Proslava rođendana je odličan termin za uvježbavanje prosocijalnog ponašanja kod djeteta, pogotovo što se tiče dijeljenja s drugima. Dijete proslavu rođendana doživljava kao svoj poseban dan u kojemu je sve podređeno njegovoj sreći. To je poseban dan u kojemu će ono imati svoju tortu, pjevat će mu pjesmu i prijatelji će mu donijeti darove. Dijete kroz darove koje dobiva uči primati, ali ne i davati. Zbog toga je odličan način da se dijete nauči dijeljenju organiziranje tombola na proslavi rođendana.

Roditelji trebaju razgovarati s djetetom i objasniti mu da će ono na svoj poseban dan darivati sve svoje prijatelje koji mu dođu na rođendan. Zadatak roditelja i djeteta je da pripreme tombolu za sve sudionike. Nagrade na tomboli trebaju biti malene i simbolične te se ne smiju razlikovati u vrijednosti. Definiira se metoda kojom će djeca sudjelovati u tomboli. Svako dijete treba dobiti nagradu, a nagrade će uručiti slavljenik. Ovakvom aktivnošću dijete se potiče na davanje, odnosno dijeljenje i uči ga se da svi zaslužuju nagradu.

8. Zaključak

Na razvoj djeteta utječu različiti događaji iz svakodnevnoga života. Jedan od događaja koji uvelike utječe na razvoj djeteta je proslava rođendana. Tema ovoga rada je proslava rođendana, a djeca predškolske dobi kroz proslavu rođendana doživljavaju socijalni, emocionalni i kognitivni razvoj. Aktivnosti proslave rođendana omogućuju djetetu da kroz različite igre uči o svijetu oko sebe i o pravilima koja vrijede u svijetu, razvija pojam o sebi te razvija prijateljske odnose s vršnjacima. Kroz sve aktivnosti na proslavi rođendana djeca razvijaju emocionalnu i socijalnu inteligenciju zahvaljujući interakciji s drugom djecom i odraslima.

Proslava rođendana omogućuje socijalni razvoj djeteta zato što mu pruža mogućnost socijalne interakcije s roditeljima i vršnjacima u kontroliranim uvjetima. Pritom dijete usvaja i određena pravila koja su važna kod društvenih događaja. Na proslavi rođendana prevladavaju dobre emocije pa je stoga ona neizmjerljivo važna i za djetetov emocionalni razvoj. Dokazano je da na dječji razvoj pozitivno djeluju emocije kao što su privrženost, radost ili ljubav, a negativno emocije straha, ljutnje ili ljubomore, a rođendan je mjesto na kojemu se razvijaju privrženost, radost i ljubav.

Određene aktivnosti koje se prakticiraju na rođendanima za djecu doprinose kognitivnom razvoju djeteta. Djeca se na proslavi rođendana igraju, a kroz igru uče i razvijaju se na svim područjima. Igra je zapravo osnovna djelatnost kojom se djeca bave na proslavi rođendana, a važna je zato što ih uči poštivanju pravila i drugim važnim segmentima života.

Rođendanske proslave pomažu i pri definiranju pojma o sebi te razvijaju samokontrolu djeteta čime se direktno osnažuje ličnost djeteta i usvajaju se društvene norme. Zahvaljujući ovome segmentu proslave rođendana, dijete kroz godine može u potpunosti usvojiti zakonitosti ponašanja na javnome mjestu te može aktivno participirati u društvu.

Odrasli i djeca skloni su slavljenju različitih blagdana, pa tako i rođendana, zato što proslave omogućuju objediniti zajednicu. Proslava rođendana prekida rutinu u životu djeteta, ukazuje mu na ponavljanje vremena, povezuje ga sa zajednicom te mu pruža blagostanje kakvo se veže za proslave.

Rođendanske proslave obično se organiziraju za skupinu djece iste ili slične dobi – skupinu vršnjaka. Ovaj oblik socijalizacijske aktivnosti pomaže djeci razviti i osnažiti prijateljske odnose, uvježbava ih kako se ponašati prema drugoj osobi u trenutku neke

proslave te im pomaže u usvajanju zdravih međuljudskih odnosa. Djeca na svoje rođendanske proslave pozivaju svoje prijatelje što je vrlo važno budući da kroz ovakve aktivnosti djeca uče kako se trebaju ponašati prema drugim ljudima. Dakle, rođendanska proslava važan je trenutak u životu svakog predškolskog djeteta, ali i odlazak na rođendanske proslave prijatelja osnažuje dijete te pomaže razvoj djeteta u različitim područjima.

Popis literature

Knjige

Brajša-Žganec, A. (2003.), *Dijete i obitelj, emocionalni i socijalni razvoj*, Naklada SLAP, Jastrebarsko

Duran, M. (2001.), *Dijete i igra*, Naklada SLAP, Jastrebarsko

Klarin, M. (2006.), *Razvoj djece u socijalnom kontekstu*, Naklada SLAP, Jastrebarsko

Klarin, M. (2017.), *Psihologija dječje igre*, Sveučilište u Zadru, Zadar

Miošić-Stošić, A., Lončarić, D. (2012./2013.), *Rana stimulacija mozga i kognitivne sposobnosti djece predškolske dobi*, *Dijete, vrtić, obitelj*, broj 70, zima

Močinić, N., S., Crnčić-Brajković, M., Peroša, V., (2010.), *Blagdani i slavlja u dječjem vrtiću*, Sveučilište Jurja Dobrile u Puli, dostupno na:

https://www.researchgate.net/publication/313876539_Blagdani_i_slavlja_u_djecjem_vrticu?fbclid=IwAR2ZNI-

[HcLm2hHqZEo2r2zy8T2tAJrv6eCA02NFbfl0mooQ8uQqwiMR2FbE](https://www.researchgate.net/publication/313876539_Blagdani_i_slavlja_u_djecjem_vrticu?fbclid=IwAR2ZNI-HcLm2hHqZEo2r2zy8T2tAJrv6eCA02NFbfl0mooQ8uQqwiMR2FbE)

Munjas Samarina, R., Takšić, V. (2009.), *Programi za poticanje emocionalne i socijalne kompetentnosti kod djece i adolescenata*, *Suvremena psihologija*

Salovey, P., Sluyter, D. J. (1999.), *Emocionalni razvoj i emocionalna inteligencija*, Educa, Zagreb

Selimović, H., Karić, E. (2011.), *Učenje djece predškolske dobi*, *Metodički obzori* : časopis za odgojno-obrazovnu teoriju i praksu, Vol. 6, No. 11

Takšić, V., Mohorić, T., Munjas, R. (2006.), *Emocionalna inteligencija: teorija, operacionalizacija, primjena i povezanost s pozitivnom psihologijom*, *Društvena istraživanja*, god. 15., br. 4-5

Vasta, R., Haith M. M., Miller, S. A. (2005.), *Dječja psihologija*, Naklada SLAP, Jastrebarsko

Mrežne stranice

1. Why celebrate birthday?

<https://eu.citizen-times.com/story/life/family/2016/06/27/why-celebrate-birthdays/86043148/> (Datum pristupanja: 10.8.2019.)

2. Važnost igre u odgoju djece

<https://gugalaga.com/vaznost-igre-u-odgoju-djece-9>

(Datum pristupanja: 15.8.2019.)

3. Igre koje pomažu razviti djetetovu emocionalnu inteligenciju

<http://www.roda.hr/portal/djeca/zdravo-odrastanje/igre-koje-pomazu-razviti-djetetovu-emocionalnu-inteligenciju.html?fbclid=IwAR0eudz4Tc2DZj5fqhkZZLGhICRoWWtvJg916eNYxbQzkc9VoANvddPrb04>

(Datum pristupanja: 5.9.2019.)

Popis slika i tablica

Popis slika

Slika 1. Odnosi koji utječu na socijalni razvoj djeteta 2

Popis tablica

Tablica 1. Faze modela dječje svijesti o sebi 17

Tablica 2. Shvaćanje prijateljstva ovisno o razvojnom stupnju 21

Izjava o samostalnoj izradi rada

Izjavljujem da sam završni rad na temu “*Proslava rođendana djece predškolske dobi*” izradila samostalno uz konzultacije i savjetovanje s mentorom, te uz pomoć navedene literature.

Potpis:
